

■ Ἡρώες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασως

Ἡλίας Μαυρομιχάλης*

† 12η Ἰανουαρίου 1822

Γόνος τῆς μανιάτικης οἰκογένειας τῶν Μαυρομιχαλαίων, ὁ Ἡλίας Μαυρομιχάλης γεννήθηκε τὸ 1795 στὴ Μάνη καὶ ἦταν πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη. Ἦταν γνωστὸς μὲ τὸ παρατσούκλι Μπεζαντῆς (beyizade, υἱὸς τοῦ μπέη στὰ τουρκικά), γιὰ νὰ ἀντιδιαστέλλεται ἀπὸ τὸν συνονόματο ἐξάδελφό του, ποὺ ἔφερε τὸ παρατσούκλι Κατσάκος.

Ἀπὸ ὀλόκληρο τὸ γένος τῶν ἀνδρείων καὶ ἀτρόμητων ὑπερασπιστῶν τῆς Μάνης, ὁ Ἡλίας Μαυρομιχάλης μόνος ἔμεινε στὴν ἱστορία ὡς «Νεραϊδογέννητος». Ἴσως γιὰ τὴν περισσότερο ἀπὸ τὰ ἀδελφία καὶ τὰ ξαδέλφια τοῦ, εἶχε πάρει ἀπὸ τὴν ὀμορφιά τῆς γιαιγιάς του, ἢ ὅποια –σύμφωνα μὲ τὴν λαϊκὴ παράδοσι– ἦταν κόρη τοῦ Δόγη τῆς Βενετίας, Φραγκίσκου Μοροζίνι.

Συμμετεῖχε στὴν προεπαναστατικὴ συνέλευσι τῶν ὀπλαρχηγῶν στὴ Λευκάδα ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Πελοποννήσου.

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή ἔλαβε μέρος στὸν Ἀγῶνα. Ἐπαιξε πρωταγωνιστικὸ ρόλο στὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Καλαμάτας (23 Μαρτίου 1821) καὶ συμμετεῖχε σὲ πληθῶρα πολεμικῶν συμβουλιῶν, συντασσόμενος πάντα μὲ τὴν ἀποψι τοῦ Κολοκοτρώνη γιὰ τὴν κατὰ προτεραιότητα κατάληψι τῆς Τριπολιτσᾶς, ἢ ὅποια ἀποτελοῦσε τὸ διοικητικὸ κέντρο τῶν κατακτητῶν στὴν Πελοπόννησο. Διακρίθηκε στὴν Μάχη τοῦ Βαλτετσίου (12-13 Μαΐου 1821) μαζί μὲ τὸν θεῖο του Κυριακούλη, καὶ συμμετεῖχε σὲ διάφορες φάσεις τῆς πολιορκίας τῆς Τριπολιτσᾶς καὶ τοῦ Ἀκροκορίνθου.

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1821 ἔσπευσε στὴν Βοιωτία μὲ σῶμα Μανιατῶν, γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν Ἀνδρούτσο στὴν ἀντιμετώπισι τοῦ Ὁμέρ Βρυῶνῃ καὶ τοῦ Κιοσὲ Μεχμέτ.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1821 διορίσθηκε ἀρχηγὸς τῶν Ἐπαναστατῶν στὴν Ἀττικὴ καὶ στὶς 5 Ἰανουαρίου τοῦ 1822 δέχθηκε πρόσκλησι ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Καρυστίας Νεόφυτον νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐκστρατείας στὴν Νότιο Εὐβοία γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Καρύστου.

Μὲ τὴν σύμφωνη γνώμη τοῦ πατέρα του, μετέβη στὴν Εὐβοία μαζὶ μὲ τὸν θεῖο του Κυριακούλη καὶ τὸν Ἠλία Τσαλαφατῖνο, φημισμένο Μανιάτη ὄπλαρχηγό, καὶ 600 Μανιάτες.

Διεκπεραιώθηκε στὸ Ἀλιβέρι καὶ στὶς 11 Ἰανουαρίου ἐνώθηκε μὲ τὰ στρατεύματα τῶν Νικολάου Κριεζώτη καὶ Βάσου Μαυροβουνιώτη στὶς Κουβέλες. **Τ**ὴν ἐπομένη σκοτώθηκε ἡρωϊκὰ μαχόμενος στὰ Στύρα μὲ ὑπέρτερη στρατιωτικὴ δύναμι, τὴν ὁποίαν ἔστειλε στὴν περιοχὴ ὁ Μπέης τῆς Καρύστου, Ὁμέρ.

Ὁ θάνατος τοῦ Ἠλία Μαυρομιχάλη θεωρήθηκε βαρύντατο πλήγμα γιὰ τὴν Ἐπανάστασι. **Σ**ύμφωνα μὲ κρίσεις συγχρόνων ἱστορικῶν γι' αὐτόν, τὸν χαρακτήριζε «φρόνησις καὶ καρδία γενναία, πατριωτισμὸς καὶ φιλοτιμία ἀπεριόριστος». **Ὁ** Ἰωάννης Φιλίμων δὲν ὑπερβάλλει, ὅταν γράφει ὅτι «ἐὰν ἡ Δωρὶς ἀπώλεσε τὸν Ἀθανάσιον Διάκον αὐτῆς, ἀπώλεσε καὶ ἡ Λακωνία τὸν Ἠλίαν Μαυρομιχάλην αὐτῆς». **Ὁ** ἴδιος ἱστορικὸς ἀναφέρει ὅτι ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἔλεγε, ὅτι «μόνο ὁ Ἠλίας ἠδύνατο νὰ διαφιλονικῆσῃ ποτὲ τὴν στρατιωτικὴν ἡγεσίαν τῆς Πελοποννήσου».

Ὁ δὲ Ἀγγλὸς Ἱστορικὸς Ἀλιζὸν Φίλλιπς γράφει: «**Ὁ** θάνατός του ἦτο τὸ πρῶτον πλήγμα τῆς Ἐπαναστάσεως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (1822) καὶ προξένησε μεγάλην λύπην, διότι πρὸς τὴν ἀνδρείαν, ἢ ὁποία ἦτο συνήθης παρὰ τοῖς ἀρχηγοῖς τῆς Ἐπανάστασεως, ἐκοσμεῖτο (ὁ Ἠλίας Μαυρομιχάλης) ὑπὸ ἀφιλοκεροῦς φιλοπατρίας, ἥτις δὲν ἦτο τόσοσιν κοινή».

Ἡλιοῦ Μαυρομιχάλη,
τοῦ ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν
εὐκλεῶς ἀγωνισαμένου καὶ ἐνδόξως πεσόντος
ἐν τοῖς ἱεροῖς τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ἀγῶσιν,
Αἰωνία ἡ μνήμη!

(*) Πηγή: <https://www.sansimera.gr/biographies/768> • Ἐπιμέλ. ἡμετ.